

Delavsko-kmetijski list.

„Delavsko-kmetijski list“ je edino bojovno glasilo in važno bojovno orožje slovenskih delavcev in kmetov. Zato izpolnimo svoje obveznosti napram svojemu listu!
Zbirajte tiskovni sklad!
Dokažite s poštvalnostjo zavednost!

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto II.

LJUBLJANA, 2. julija 1925.

Stev. 26.

Vsem bralcem našega lista!

Ponovno smo opozarjali vse naročnike in kolporterje, da naj redno obračunavajo list. Prejšnja kolporterja v Zagorju in Trbovljah sta obljubila, da poplačata dolg. A dobre volje za to do danes ni bilo. Zato je narastel dolg pri listu.

Naš list je edino bojovno glasilo razredno-zavednih delavcev in kmetov Slovenije. Naš list edini resnično poroča o dejanskem razvoju razmer v državi in po svetu. Naš list edini prinaša resnična poročila iz delavsko-kmečke Rusije. Naš list edini dosledno zagovarja in brani interese delavcev in kmetov Slovenije. Naš list je edini dal izraza za enotne strokovne organizacije; za enotno fronto izkoriščanih proti izkoriščevalcem. Naš list je edini vztrajno držal kvišku rdečo zastavo proletariata.

„Delavsko-kmečki list“ — list delavcev in kmetov je odvisen od njih samih. Nimamo nobenih bančnih podpor. Tudi nimamo nobenih moskovskih rubljev, ker proletariat vsake dežele mora iz svojih moči vzdrževati svoje gibanje. Ruski proletariat je vzdrževal svoj pokret v najhujših časih caristične reakcije in danes on gradi svojo mogočno državo. In ta ruski proletariat pričakuje opravičeno, da se bomo tudi mi iz svojih lastnih sil postavili na noge. Zato so neresnične vsake nasprotniške vesti o „boljševiških“ podporah.

Nekateri se niso dovolj zavedali važnosti proletarskega glasila — sicer bi napram njemu izvrševali svoje obveznosti. In ti so nas prisilili, da moramo začasno ustaviti list in sicer štiri številke, tako da izide prihodnja številka 7. avgusta.

V tem času bomo pobirali po možnosti dolžno kolportažo in zbrali dolžno naročnino.

Uprava lista bo poslala na najzavednejše sodruge nabiralne pole za tiskovni sklad lista. In treba je iti od osebe do osebe in pozivljati vsakogar, ki se zaveda, da je proletarec, da prispeva za list. Če ne more več žrtvovati, naj žrtvuje 1 K. Nabiralne pole z zbranim denarjem hitro vrnite listu.

Ne dajte se zbegati po nobenih lažljivih govoricah nasprotnikov! Mi ustavljamo le začasno list zato, da ne velik nastali dolg poplačamo in da potem v redu izhaja list. List izide gotovo ponovno 7. avgusta, t. j. čez štiri tedne.

Ta čas pa zavijajmo rokave vsi, ki vemo, da je tisk mogočno bojovno orožje v rokah proletariata proti buržuaziji.

Zbirajmo naročnike in za tiskovni sklad!

Vzdržimo z lastnimi močmi svoj list!

Kujmo svoje bojovno orožje — tisk!

Na delo!

**Uredništvo in uprava
„Del.-km. lista“.**

Vidovdan leta 1925.

Orjunci in „Jutrovci“ vsako leto proslavljajo Vidovdan.

Nasprotno je s proletariatom in s kmeti in z veliko večino vseh nesrbskih narodov.

Na Vidovdan l. 1921 so radikali in demokrati ter socialisti — oktroirali takozvano vidovdansko ustavo, ki daje srbski buržuaziji nadvlado nad večino narodov Jugoslavije. In od tedaj doživljamo vsak Vidovdan v znamenju vedno hujše reakcije in terorja nad delovnim ljudstvom.

Na Vidovdan l. 1925 se pripravlja protiljudski, policijski, centralistični, protislovenski zakon za ljudske šole.

Na Vidovdan l. 1925 se pripravlja ukinitje svobode tiska.

Na Vidovdan l. 1925 se pripravlja konec neodvisnosti sodnikov.

Na Vidovdan l. 1925 plačujejo delavci 3,4% davek od svojih gladovnih plač za kanone in strupene pline.

Na Vidovdan l. 1925 zdihujejo slovenski kmetje pod dvakrat težkimi davčnimi bremenami.

Pripravlja se ukinitje delavskega starostnega in bolezenskega zavarovanja. 25 000 brezposelnih samo v Sloveniji strada brez vsake podpore.

Na stotine proletarskih borcev ječi po zaporih.

Beograd je sklenil, da se drži še naprej v zaporu one, ki so zbirali za družine zaprtih sodrugov. Zato, ker so pomagali bednim družinam, sedi okrog 50 sodrugov že pol leta v preiskovalnih zaporih vidovdanske kraljevine SHS.

Delavec in kmet plačujeta davke, služita v vojski itd.

Svobode pa nimata nobene.

Demokratska vlada v Ljubljani je prepovedala na Vidovdan sklican protestni shod ljubljanskega proletariata proti gospodovanju žerjavovih komisarjev nad ljubljansko občino in za razpis svo-

bodnih občinskih volitev po čistem procesu.

Demokratska vlada je prepovedala na Vidovdan sklican protestni delavski shod na Bledu, kjer se mudi kraljeva družina.

Zagrebska policija je za Vidovdan zaprla 20 delavcev.

Ali je treba še kaj povedati k Vidovdanu l. 1925?

Proletarski smisel zadružnega dneva.

4. julija proslavljajo delavske zadrug pri nas in po vsem svetu svoj — zadružni dan. Konsumno društvo za Slovenijo je povabilo vse delavske organizacije in tudi našo skupino k sodelovanju.

Ob tej priliki hočemo podati svoje mišljenje, kako gledamo mi na vlogo delavskih konsumov v delavskem gibanju sploh.

Zadružna internacionala s sedežem v Londonu obsega ne samo vse delavske zadrug sveta, temveč tudi mnogo drugih malih kmetov, skupno okrog 50 milijonov članov. In vendar aktivnost te internacionale niti od daleč ne odgvarja njeni številčno tako močni armadi. Delavski konsumi so razvijali vedno manjšo delavnost in so postali med svetovno vojno skoro brezpomembni ne samo v Sloveniji pod vodstvom Toneta Kristana, ampak tudi drugod.

Po vojni je zadružna internacionala spoznala na bolesten način svojo nemoč, svojo malo pomembnost. Zato so sklenile centralne inštanice, da določijo v letu en dan, na katerega naj bi praznovali „zadružni l. majnik“ in bi tako obrnili pozornost delavskih množic na zadrug. Ta se je prvič praznoval l. 1923. in od tedaj se praznuje vsako prvo nedeljo v juliju. Toda korumpirana konsumna birokracija ni mogla dati zdravega smisla zadružnemu dnevu, ker je ta birokracija odvedla konsume daleč proč od delavskega gibanja. Temu smo bili priče tudi mi proletarci Slovenije. Konsumi niso več služili nam, temveč Kristanu in tovarišem.

Toda kljub vsemu temu lahko da proletariat pravim smisel 4. juliju. Delavci organizirani v konsumih se morajo vprašati, ali res ne more nič nastati iz del. zadrug, ki obsegajo milijone ljudi. Ali morejo res vsa konsumna podjetja, pekarnice, prodajalne itd. služiti le v gotove kupčijske namene? Ali ne tiči v vsem tem zadružnem gibanju nekaj proletarske sile, ki bi mogla biti vpliven faktor v proletarskem boju?

Kajti brez dvoma morajo biti konsumi eno bojovno sredstvo v rokah razredno-zavednega proletariata, poleg političnih, strokovnih in kulturnih organizacij. To silo je treba zavestno zbrati, da uvrstimo zadrug kot važen faktor v proletarsko bojovno fronto, da napravimo iz njih kontrolne organe in gospodarske funkcionarje organiziranega proletariata.

Oni zadružni člani, ki to priznavajo in to želijo, morajo 4. julij izkoristiti za to, da organizirajo pravi proletarski smisel zadrug. To pomeni bojovno napoved onim, ki so hoteli speljati delavske zadrug v druge, meščanske vode! To pomeni solidarnost v prol. boju!

Zavedni člani zadrug moramo 4. julija zahtevati to, da se konsumna društva uvrste v široko armado proletarskega razrednega boja.

Na polju strokovnega gibanja je krenil proletariat na pot bojovne enotnosti. Odpor, ki ga kaže konsumna birokracija proti proletarski bojovni orientaciji, je treba zlomiti prav tako kot odpor onih strokovnih birokratov, ki se upirajo koncentraciji proletarskih bojovnih moči.

4. julij bo imel v Sloveniji zelo visok proletarski smisel, če se bo čula odločna zahteva zadružnih članov, da morajo biti delavske zadrug orožje proletariata proti kapitalizmu, in da morajo prenehati biti orožje Kristanovcev in birokracije proti — proletarskemu gibanju. Del. zadrug morajo braniti delavske življenjske interese in pokazati v dejanju svoje proletarsko lice v bojovni solidarnosti z delavskimi strokovnimi organizacijami, in podpirati proletariat v njegovih mezdnih bojih.

V znamenju teh gesel se pridružimo skupni proslavi zadružnega dneva — 4. julija.

Svetovni pomen kitajskega revolucionarnega gibanja.

Proletariat vsega sveta zasleduje pazno razvoj kitajskega revolucionarnega gibanja proti angleškemu in japonskemu imperializmu. Delavski razred Kitajske stopa na široko pot razrednega boja. Viharno, z veliko energijo mladega razreda, ki ima velik prirodni inšinkt za svoje razredne interese, gre v boj z močnejšim sovražnikom za doseg svojih elementarnih političnih in gospodarskih pravic.

Razume se, da se ta boj ne razvija po izdelani razredni strategiji ali po gotovem pisanem načrtu. V sedanji stopnji razvoja poteka boj kitajskega del. razreda večinoma v elementarnih oblikah, katerim skuša dati mlada komunistična stranka Kitajske organiziran značaj.

Gibanje se je začelo s čisto gospodarskimi zahtevami šangajskega delavstva: zahtevali so osemurnik za vse mlade delavce in delavke, 10-urnik za odrasle, en prosti dan v tednu — torej zahteve, ki so jih postavili delavci evropskih kapitalističnih držav že pred petdesetimi leti.

Gibanje se je izpremenilo v globok političen dogodek, ki je zadobil svetovnozdgovinski pomen.

Od zahteve po osemurniku do zahteve po odhodu vseh inozemskih čet iz Kitajske! Kitajski delavci so potrebovali za to le par dni.

Kitajski delavci so se hitro naučili, kako tesna sta združena gospodarstvo in politika in kako tesno je spojen položaj Kitajske z internacionalno politiko, s politiko krvavega imperializma.

Čete angleških in japonskih imperialistov so postrelile na ducate kitajskih delavcev in študentov. A gibanje se je vedno bolj širilo in gesla boja proti internacionalnemu imperializmu postajajo vedno glasnejša in močnejša.

Angleški, japonski in ameriški imperialisti pošiljajo kot za stavo svojim vojnim ladjam bojne signale. Ni treba

biti prorok, da predvidevamo, da bo v Šangaju teklo še mnogo krvi. Ni treba biti prorok, da predvidevamo, da bo sovražstvo štiristomilijonskih ljudskih množic Kitajske proti roparjem kapitalizma postalo tem globokejše in da bo zahteva „Kitajska Kitajcem!“ postajala vedno odločnejša.

Brez ropanja kolonij in polkolonij ne more živeti angleški imperializem. On stoji pred alternativno: ali ropanje kolonij ali pa pospešenje prol. revolucije doma. Iz tega izhaja angleški kapitalizem. Dialektika zgodovine pa učinkuje tako, da se s pritiskom na kolonije pospešuje dozorevanje nacionalnega osvobodilnega boja in s tem se pospešuje tudi revolucionarno gibanje v Angliji.

Svetovnozgodovinski pomen dogodkov v Šangaju obstoji tudi v tem, da so na nazoren način potrdili to resnico. „51% proletariata je manj kot 20%, če je med 51% več imperialističnega okuženja in malomeščanstva“, je dejal nekoč Lenin.

Dolgo časa je bila relativna revolucionarna težina angleškega proletariata prav zato tako majhna, ker je bilo v samem angleškem delavskem razredu mnogo malomeščanskih elementov, po imperializmu okuženih. Revolucioniranje angleškega delavstva v zadnjem času je najtesneje združeno z upadanjem angleškega imperializma. Naraščanje revolucionarne zavesti delavskega razreda v kolonijah in polkolonijah in zmanjšanje „imperialističnega okuženja“ v proletariatu vladajočih držav je paralelni proces v dveh oblikah.

Delavski razred Kitajske tvori mnogo manjši del prebivalstva kot 20% (6 milijonov od 400) in vendar lahko postane pod ugodnimi pogoji to delavstvo voditelj celokupnega nacionalnega osvobodilnega boja Kitajske.

Pri položaju, ki je nastal sedaj v Kitajski, bodo represalije angleškega in japonskega imperializma vplivale kot vlivanje olja na ogenj.

„Stvar šangajskih delavcev je naša stvar“, si pravi predstraža evropskega proletariata. Kitajski proletarec stoji na predstraži proletarske svetovne vojske. Z vsem srcem, z vsemi svojimi mislimi smo mi pri kitajskih delavcih.

Maroko in Šangaj.

V nekaterih delih sveta se sedaj razvijajo dogodki, ki predstavljajo sicer še v majhni meri poskušnjo za one velike potrese, ki se bodo v bodočnosti v velikem obsegu izvršili. Ena teh poskušanj je vojna v Maroku. V Maroku divja tipična kolonialna vojna, ki se vodi sicer še v majhnem obsegu in zadeva za enkrat le dve imperialistični sili — Francijo in Španijo. Ali v tem boju vidimo obrise bodočih velikih dogodkov, ki jih bo doživelo človeštvo vsega sveta.

V enem svojih zadnjih spisov pred smrtjo je dejal Lenin, da imamo v letih 1925 do 1928 pričakovati novo veliko svetovno vojno, ki bo stala človeštvo petdo desetkrat več žrtev kot vojna 1914-18.

Razvijajoči se dogodki nas v tej domnevi potrjujejo. Vojno v Maroku vodi francoska republika, ki ji načeluje vlada, ki samo sebe imenuje „demokratično in levičarsko“ in ki jo podpirajo tudi socialpatrioti vseh struj. Po vseh izkušnjah vojnih let 1914/18 bi človek pričakoval, da bodo pri tej zadevi pokazali vsaj kak ostanek sramu. Toda nasprotno. Francoska socialistična stranka, od katere zavisi obstoj današnje francoske vlade, — ponavlja l. 1925 iste zločine in iste besede, ki jih je govorila II. internacionala l. 1914. Ista prevara, isto mežikanje z buržuazijo, iste govornice o „obrambi miru in domovine“, iste goljufive fraze in ista pomoč lastni buržuaziji.

Če se je l. 1914 II. internacionala izgovarjala, da ne ve, katera država vodi napadalno in katera obrambno vojno, se v maroškem slučaju ne more izgovarjati, ker tu je vse jasno. Na eni strani je mali zasluženi narod, ki si želi svobode — na drugi strani je velika imperialistična sila, ki napada zasluženi narod in zvija nov voz mednarodnih konfliktov. Zagovorniki svetovne vojne so govorili, da ona

brani „demokracijo in civilizacijo“. Tu, v Maroku, gre za to, da francoska buržuazija dobi nov plen. In „mirotvorna“ francoska vlada pošilja vedno nove čete v Maroko. Čudna so pota „mirotvorcev“.

Deset let je preteklo od svetovne vojne. Deset milijonov ljudi je padlo v njej za interese imperialistov. Zlasti je trpela Francija. In danes socialpatrioti znova podpirajo roparsko vojno francoskega imperializma. Tu vidimo, kaj bo storila II. internacionala v slučaju nove velike imperialistične vojne. Tu vidimo, da si postaneta v odločilnih trenutkih II. internacionala in buržuazija zaveznika.

Ali pri maroški vojni vidimo še en drug razveseljiv pojav. Ko je izbruhnila vojna l. 1914, se v početku v Franciji ni našel niti en človek, ki bi se upal nastopiti proti klanju. V Nemčiji je tedaj nastopil edini Liebknecht. Vojna v Maroku pa dokazuje, da bomo videli v slučaju novega vojnega izbruha stotisoče Liebknechtov.

Proti vojni v Maroku je nastopila odločno francoska komunistična stranka, ki je že precej močna stranka v Franciji. In buržuazija besni proti njej: da počenja veleizdajstvo, da izdaja vse Abd-el-Krimu, da je kriva francoskim neuspehom v Maroku, da širi veleizdajalsko propagando med vojaštvom. In vrše se aretacije, buržuazija zahteva tudi aretacijo dveh komunističnih poslancev: Doriot in Marty, ki sta najglasneje vstala proti vojni. A stranka postruje odpor proti vojni, ki jo vodi francoska buržuazija v soglasju s socialpatrioti.

Drugi važni dogodki se razvijajo v Kitajski, o čemer govorimo v posebnem članku. Kitajsko ljudstvo se bori za svobodo, za neodvisnost, proti imperializmu. Imperialisti sejejo veter in žanjejo vihar. Imperialistom se zdi, da so že sedanjí dogodki na Kitajskem nezasišani vihar. Ne, to je šele lahen veter, vihar še pride!

Ko je l. 1912 Lenin razpravljal o „nazadnjaški Evropi“ in „naprednji Aziji“, je dejal, da so azijski narodi napredni, če vstanejo na plan proti imperialistom. Ruska revolucija je močno vplivala na vso Evropo. Ali sedaj je povzročila na daljnem vzhodu večji odmev, kot smo pričakovali v tako kratkem času. In angleški delavci, oni isti delavci, ki so bili še l. 1914 opojeni po angleškemu imperializmu — se danes solidarizirajo z bojem kitajskih delavcev proti angleškemu imperializmu.

V današnji dobi mnogo doživljamo in se nikakor ne moremo pritoževati, da gre razvoj počasi naprej. Dogodki, ki se razvijajo sedaj v celi vrsti dežel, pričenjajoč v Egiptu in končujoč v Rumuniji, pričenjajoč v Šangaju in končujoč v Londonu, vsi ti dogodki so znamenje za napredujoč velik osvobodilni boj zatiranih proti zatiralcem. Pod težkimi, izredno težkimi pogoji in z ogromnimi žrtvami se razvija ta boj. Ali on zmaguje...

Vlada sama večja draginja.

Delavci imajo mizerne, gladovne plače in težke davke. Kmetje se zadolžujejo, a davčni vijak jih vedno bolj stiska. Vse se vprašuje, kako je mogoče s temi dohodki živeti v tej strašni draginji.

In potem, ko je vlada naložila težke davke na vso to bedo, je sklenila sedaj, da je treba naviti cene najpotrebnejšim življenjskim sredstvom. Povišala je uvozne carine, tako da morejo domači kapitalisti še dražje prodajati izdelke, da še bolj v živo zadejejo delovno ljudstvo.

Že itak visoke uvozne carine so neizmerno povišane.

Tako so se zvišale uvozne carine: za riž za 60%, kavo 60%, mast 81%, moko 25%, škrob 100%, sir 150%, za petroleje na na novo uvedena carina, milo 100%, razna umetna gnojila čez 100%, za tekstilno blago iz bombaža od 50 do 75%, za tekstilno blago iz lanu itd. za 133 do 367%, tekstilno blago iz volne 150 do 200%, za poljedelska orodja (kose, lopate, pluge, itd.) ter žage 100 do 400%! In tako dalje gredo te neznosne številke.

Temu mora slediti nov val draginje.

Delavci, ako počemo kloniti pod to strašno draginjo, zberimo se v svojih razrednih, bojnih strokovnih organizacijah!

Politično mešetarjenje v Beogradu.

V parlamentu so končno verificirali zadnje radičevske mandate, „ker se je vlada prepričala, da so izjave HSS iskrene.“ kot poroča vladino časopisje. Z drugimi besedami: ker so postali radičevski poslanci pokorni backi PP režima, jih ta milostno sprejme v parlament, da bodo mogli tam podpirati sistem nasilja in korupcije.

V zvezi s tem krožijo zopet vesti, da se bodo radikali in radičevci začeli oficijelno pogajati o „sporazumu“, t. j. o sporazumnem vladanju in zatiranju delovnega ljudstva.

Meščanski časopisi tudi veliko razpravljajo o starem Pašiču, ki vedno bolj tudi telesno boleha. Mi vemo, da osebne spremembe ne igrajo nobene odločilne vloge. Pašič je bil izvrševalec volje vladajočih monarhističnih in militarističnih klike. In smrt tega režima si želijo množice. Dosegle jo bodo edino-le z bojem.

Monarhisti požrli „republikance“.

Prepeluhova „slov. republikanska stranka“ se je končno spojila s samostojno kmečko stranko v „zvezo slovenskega kmečkega ljudstva“. Povodom te združitve sta izdali obe skupini voden manifest, ki se konča z dvema parolama: „Naj živi svoboda in napredek slovenskega kmečkega naroda! Naj živi kmečka demokracija!“ — Dve frazi, ki ničesar ne pomenjata.

V manifestu ni niti besedice: o republiki, o agrarni reformi, o samostojni Sloveniji itd.

Prepeluh, ki se je razvil od klerikalca, preko frazerskega „republikanca“ v monarhista, je pozabil na parole, s katerimi je njegova stranka lovila kmečke glasove.

Ker ni bil izvoljen za republikanskega poslanca, ker se je radičevsko vodstvo zaročilo z radikalno stranko — stebrom monarhije in militarizma, je pljunil tudi vodja slov. „republikancev“ na ves program svoje kratkotrajne stranke.

Monarhistična SKS, stranka bogatih kmetov in oštirjev, je požrla „republikance“. Tudi „Slov. Republikanec“ je prenehel izhajati, in Prepeluh bo lahko pisal v „Kmetški list“, ki je še nedavno priporočal, da je treba poslati brezposelne delavce — v prisilne delavnice!

Kako je mogoča združitve republikanske stranke z reakcionarno, bogataško, monarhistično stranko? Kako je mogoča združitve ognja in vode? Ni mogoča. „Slov. republikanska stranka“ ni bila dejansko republikanska. Ona si je nadela to firmo samo zato, da bi umrtvila močno delavsko-kmečko republikansko gibanje po kmečkih vaseh in industrijskih krajih. Z republikansko krinko je hotela množice odvrniti od delavsko-kmečkega republikanskega bloka. Kdor temu doslej ni hotel verjeti, vidi to danes.

Pucelj in Prepeluh računata, da bosta v zvezi laže opeharila — ker le za to jim gre — kmete.

Slovenski kmetje! Učite se iz preteklosti! Glejte na dejanja!

Na krmilu je Pašič-Pribičevićev režim, ki nam vsem dere kožo s šteteta. Dere nam jo zato, ker ne vržeta se vlade ona dva, ki bi ji morala — kmet in delavec. Mesto da bi se ta dva trupina združila proti skupnemu sovražniku, sta zaupala svojo usodo drugim, ki vadjajo za našo kožo. Večina slovenskih kmetov je izrekla zaupnico SLS, „republikancem“ in samostojnejšem.

SLS zavira boj slovenskih delavcev in kmetov proti nadvladi srbske gospode s tem, da jih stalno tolaži, naj čakajo, da jim prinese Korošec

avtonomijo iz — beogradskega parlamenta.

Novo-nastala „zveza slov. kmečkega ljudstva“ ne dela niti tega.

In dokler se bomo izročali tej družbi, bomo trpeli.

Združimo se slovenski delavci in kmetje pod bojnimi zahtevami:

Proč s PP režimom, režimom skrajno reakcionarne, monarhistične srbske gospode!

Proč z demokrati, ki ugonaobljajo Slovenijo v korist srbski buržuaziji!

Proti težkemu obdavčenju delavcev in kmetov! — Obdavčijo naj se bogatini!

Proti nacionalnemu in socialnemu zatiranju!

Za samostojno slovensko delavsko-kmečko republiko!

Kmetu zemljo!

Delavcu tovarno!

Strokovno gibanje med rudarji.

Kot povsod je tudi med rudarji glavno vprašanje: Strokovna enotnost, ki naj omogoči uspešen boj proletariata proti ofenzivi kapitala.

14. junija je v rudarskih revirjih dobro uspela protestna akcija združenih strokovnih organizacij proti politični in socialni reakciji.

Vendar ne napreduje združena rudarska organizacija tako, kot bi morala napredovati.

Zakaj ne?

Ker ima večina rudarjev zlasti v Trbovljah pomisleke proti socialistom. In to je razveseljivo dejstvo.

Toda nepravilno je stališče onih, ki pravijo, da ne gredo v strokovno organizacijo zato, ker so v njej tudi socialisti oziroma reformisti.

Ti pozabljajo, pod kakimi pogoji smo se na strokovnem polju združili, in zamenjavajo politično proletarsko gibanje s strokovnim.

Politično se mi nikakor ne moremo združiti s socialisti, ker vemo, da stranke II. internacionalne ne vodijo proletarske politike, ampak da so se doslej še vedno v odločilnih trenutkih združile z buržuazijo proti proletariatu. Tu ne more biti govora ne samo o združitvi s socialpatrioti, ampak moramo nasprotno socialpatriotizem pobijati in ga razkrinkavati na konkretnih slučajih, kot to tudi delamo v našem listu po strokovnem zedinjenju kot pred njim. V načelnem oziru ne more biti nobenih kompromisov, a še manj kapitulacij. Mi smo ostali to, kar smo bili, ker vemo, da mora naša strategija in taktika zmagati in dovesti proletariata do končnega osvobođenja. In naša taktika bo zmagala naravno tudi v enotnih strokovnih organizacijah.

Toda ali morajo biti radi politične razcepljenosti razcepljene tudi strokovne organizacije? Nikakor ne. Strokovne organizacije morajo biti neodvisne od poedinih političnih strank. Strokovne organizacije morajo čuvati svojo enotnost na podlagi razrednega boja. Kjer pa te enotnosti ni, jo je treba upostaviti. To smo že toliko dokazovali, da nam menda danes ni potreba po ponovno na široko razlagati. Tozadevno smo priobčili precizno in globoko izražene misli našega prvega velikega učitelja Karla Marxa.

V okviru teh enotnih strokovnih organizacij se lahko vsaka struja bori za svoje stališče. Ali že enkrat sprejete sklepe večine članstva mora manjšina izvajati.

Mi nismo za enotnost zato, ker je komodnejše živeti v slogi in miru z reformisti kot pa boriti se. Nam še nikdar niso prirastli k srcu reformistični voditelji in nam tudi ne bodo. Ne gre za to. Mi smo za strokovno enotnost zato, ker smo za boj delavskega razreda proti kapitalu. Ta boj pa je uspešen le, če ga vodijo enotne razredno-bojevne organizacije. Izkušnje preteklih let so najboljši dokaz za pravilnost te trditve.

Zbirajte naročnike!

In do enotne rudarske organizacije je prišlo ne na podlagi kakih mešetarenj med štirimi stenami. Sestali so se izvoljeni rudarski zaupniki, ki so določili sedeče glavne smernice organizaciji:

1. mora biti razredno-bojevna;
2. zbrati mora doslej razkropljen, razcepljen in neorganiziran rudarski proletarijat cele Jugoslavije in ga tako osposobiti za boj proti kapitalistični reakciji;

3. v organizaciji mora vladati proletarska demokracija, t. j. odločati mora članstvo in ne kaka birokracija; diskusija mora biti svobodna.

Pa pravijo nekateri: dokler sta Krušič in Arh zraven, pa že ne pojdemo v organizacijo. Ti v svoji nevednosti podpirajo ravno Krušiča in Arha. Kajti, kdor stoji izven organizacije, ne more na njo odločilno vplivati. Če je večina rudarjev proti Arhu in Krušiču, bo ta večina izvolila na kongresu one sodruge, katerim zaupa in nihče se ji ne bo mogel vsiljevati. Če pa bo ta večina stala izven organizacije, bo pa seveda organizirana manjšina še vedno volila one, v katere ima ta manjšina zaupanje. Kdor smatra, da n. pr. Krušič in Arh škodujeta rudarjem, naj gre v rudarsko organizacijo, da napravi konec škodljivemu delu.

Enotne strokovne organizacije ne pomenjajo, da se poklicni strokovni birokraciji vrne vsa diktatorska moč v strok. gibanju. Prav nasprotno. Enotne strok. organizacije pomenijo: edino-le članstvo naj odloča!

Mnogi navajajo razne izgovore, da ne gredo v strokovno organizacijo. Izgovarjajo se na bedo, preganjanja itd. Ravno radi bede in preganjanj se je treba vsem organizirati. Kajti beda in preganjanja divjajo danes po rudarskih revirjih zato, ker stoji večina izven vsake organizacije. In če tu ni močne delavske organizacije, buržuazija ukloni poedince. Ko se pa bo večina rudarjev združila v svoji enotni razredni organizaciji, bo pa konec nasilstev Trboveljske družbe, raznih Biskupskijev, litijskih in laških glavarjev. Dolžnost najzavednejših rudarjev je, da napno vse sile, da se bojevne rudarske vrste zopet strnejo v enotno močno fronto.

Zato vsi v „Zvezo Rudarjev Jugoslavije“!

Kako je z enotnostjo mednarodnega strok. gibanja?

Isti pojav, ki ga opažamo med socialisti Jugoslavije, ga opazujemo povsod. Levo krilo Amsterdama je za strokovno enotnost, dočim se desno krilo („Volksstimme“ itd.) pod raznimi izgovori obrača proti njej.

Odločno stališče za enotnost, ki so ga zavzele angleške strok. organizacije, spravlja reformiste v zadrego. Sedaj jim ni več mogoče ponavljati, da so predlogi za strokovno enotnost samo „manever Moskve“, da so boljševiki opeharili angleške strokovniške voditelje itd. Delavci po vseh deželah uvidevajo, da boj za enotnost ni noben manever.

Enodušni sklepi angleško-rudarske strokovne konference v aprilu so še povečali zmedo v reformističnih vrstah. Desni Amsterdamci vpijejo: kako so mogle nasesti angleške strok. organizacije „ukazom“ iz Moskve? A delavstvo se vedno bolj zaveda, da pomenjajo sklepi angleško-ruske strokovne konference velik korak — združenju strokovno organiziranih delavcev vseh dežel v eno edino internacionalo, ki bo sposobna boriti se proti kapitalistični ofenzivi. Ker so desni reformisti bližji

kapitalistom nego proletarskemu gibanju, pobijajo angleško-rusko iniciativo za enotnost.

V Nemčiji in po drugod so reformisti izključevali revolucionarne delavce iz strokovnih organizacij. To danes ne gre več. Gibanje za enotnost je gibanje množic, ki munačelujeta dve najmočnejši strokovni gibanji sveta: rusko in angleško. Ali se more zadržati to gibanje s starimi sredstvi? Naivno bi bilo, v to verovati. Ali se da to preprečiti z „diplomacijo“, v kateri so postali stari socialdemokratski voditelji naravnost mojstri? Ne, kajti ob strani bi jih pustilo gibanje, ki se ne da zadržati po diplomaciji.

Biro amsterdamske internacionale še ni odgovoril oficijelno na zadnje pismo ruske strokovne centrale (to pismo smo priobčili v našem listu). Ali dva internacionalna amsterdamska voditelja: tajnik Oudegeest in predsednikov namestnik Mertens sta podala neke izjave z ozirom na to pismo. Oudegeesta so navadno prištevati med amsterdamske diplomate. Sedaj pa je nevarnost, da on izgubi to slavo.

Oudegeest se je izjavil približno tako-le: Voditelji ruskih strok. organizacij so dobri ljudje, častni borci, s katerimi bi se Amsterdam lahko sporazumel. Ali vmes je ena ovira — komunistična stranka, ki veže Tomskemu (predsednik ruske strok. centrale) roke, in — Zinovjev ter Losovski, ki ruske strokovničarje terorizirata in jih silita, da ostanejo v rdeči strok. internacionali in da se podvržejo sklepom ruske komunistične stranke.

Mertens se pa predvsem jezi na angleško strok. centralo in pravi:

„Odkod so angleški sodrugi vzeli pravico, da se vmešavajo v notranje življenje strokovnih zvez drugih dežel? Zakaj hočejo drugim organizacijam vsiliti svoja naziranja?“ Mertens hoče torej potvarjati resnico in celo zadevo odvrniti s prave poti.

Kajti niti Rusi, niti Angleži niso nikomur vsiljevali svojega mnenja. Oboji hočejo eno enotno strok. internacionalo in za to ne stavljajo nikakih predpogojev. Večina najodloča, manjšina naj se pokorava. Amsterdamu pa to ne gre zlahka v glavo.

Zato se upirajo sklicanju svetovnega kongresa, ki naj bi uredil strokovno enotnost.

Stvar za enotnost pa gre svojo pot kljub sabotazi amsterdamske internacionale. Mi smo prepričani, da bo do enotnosti prišlo, ker to je želja razredno-bojevnega delavstva vseh dežel.

Pogrebci svobode tiska.

Beograjski parlament — glasovalni stroj PP vlade odpravlja svobodo za svobodo — kakršna je pač mogoča v meščanski državi. En reakcionarni zakon za drugim izhaja. Delovno ljudstvo se tišči vedno bolj k tlom. In delovno ljudstvo seveda vsega tega ne more mirno prenašati. Protestni glas delavcev in kmetov postaja vedno odločnejši, vedno glasnejši, vedno bolj grozeč. Vedno več jih spoznava, da moledovanje in prošnje prav nič ne zaležejo, da je izdaten le odločen protest, boj. Vladajočim je protest neprijeten. In ga hočejo udušiti z drakonskimi obsodbami, s paragrafi zakona o zaščiti države, z nasiljem na vseh koncih in krajih.

Odkar so ljudje iznašli tisk, je bilo

časopisje vedno močnejše orožje v boju poedinih razredov za svoje interese. Kot vse, si je vladajoča buržuazija prilastila tiskarne, produkcijo papirja, kupila duševne delavce... Meščanstvo skuša na vse načine zastrupiti delovno ljudstvo. In banke tiskajo, širijo strup med zatirane, da se ti ne prebudijo, da ne vstanejo proti svojim tlačiteljem.

Proletarski tisk se bori z velikanskimi težkočami. A sedaj je sklenila vlada končno veljavno, da izda zakon, po katerem se bo svobodno, po mili volji policijskih cenzorjev plenilo protivladno časopisje. Ta protitiskovni zakon bi zadel seveda najtežje proletarsko časopisje, kot najodločnejše glasnike proti današnjemu režimu in sistemu. A naperjen je tudi proti drugim opozicionalnim skupinam, predvsem proti časopisju nesrbskih narodov, ki zahtevajo, da se napravi konec nacionalnemu zatiranju in za doseg nacionalne samostojnosti.

Proti temu radikalsko-demokratskemu zakonu je ne samo proletarijat, ampak gotovo 90% prebivalstva Jugoslavije. Toda vladajoča klika gazi vedno bolj v nasilje in tepta voljo večine. Pri nas se upata le „Jutro“ in „Slovenski Narod“ zagovarjati ta najreakcionarnejši zakon. Tudi tu se izkazujejo naši demokrati kot verni janičarji vladajoče srbske gospode.

Gospoda misli, da si bo s tem podaljšala svoj režim. Toda kolo zgodovine se hitro obrača in orožje, ki ga kujejo reakcionarji, se bo obrnilo proti njim samim.

Tu tiči zajec.

Nekatere ljudi iz Beograda boli strokovno ujedinjenje v Sloveniji. Pa si ne upajo odkrito povedati, zakaj jih boli.

Združenje rudarjev, železničarjev, kovinarjev in kemičnih delavcev — pomeni združenje štirih najvažnejših delavskih kategorij, ki so najbolj koncentrirane v Sloveniji.

Doslej je bil središče vsega strokovnega gibanja, oziroma so bile vse strokovne centrale v Beogradu, pa čeprav so imele nekatere organizacije največ članstva v Sloveniji, a najmanj ali pa nič v Srbiji.

In centralne strokovne inštanice, tako GRS kot CRSOJ, niso vodile politike mase, ampak so vodile politiko kase. To se pravi: ves denar je romal v Beograd, ki ni porabil denarja za organiziranje najvažnejših delavskih kategorij, za akcije, za boj — temveč za številno nastavljenost osebje, za organiziranje „kelnerjev, molerjev, abadžij, šeširdžij, brijačev“ in drugih. Usodopolne posledice take strokovne politike niso izostale.

Mi smo vedno odločno branili stališče: *proletarsko politično kot strokovno gibanje mora biti centralizirano*. Ali to še ne pomeni, da mora biti vse beogradizirano.

Poedine strokovne centrale morajo biti tam, kjer je najbolj koncentrirano dotično delavstvo. Le tedaj je možna pravilna strokovna politika.

Kovinska, rudarska, kemična industrija je koncentrirana v Sloveniji. Železničarji so najmočnejši v Sloveniji.

Strokovne centrale teh zvez morajo biti v Sloveniji. In to bodo enotne strokovne organizacije izvršile. Nekaterim to seveda ni všeč. Pa to je postranska stvar, kajti edino-le *merodajni so interesi proletariata*. In ti zahtevajo nujno spremembo strokovne politike tudi v tem oziru.

2. odposlati kitajske čete v vsa pristanjšča za zaščito kitajskih prebivalcev;
3. vojna napoved Angliji.

Minister je odgovoril, da je najboljša politika — omejevati se na mirno delo in čakati razvoj dogodkov. V slučaju skrajne poostitve da kitajska vlada ne bo varala ljudstva v njegovih željah.

Razširilo se je stavkovno gibanje v nove kraje.

Od francoske in češke strokovne rdeče zveze so prejeli stavkujoči kitajski delavci izdatno podporo.

V Kin-Kiangju je prebivalstvo izgnalo angleškega konzula. V Kantonu so se ponovno vršile velikanske demonstracije proti imperializmu in proglasil se je najstrožji bojkot angleškega, japonskega in ameriškega blaga.

Kitajska strokovna zveza je pozvala angleške strokovne organizacije, naj pošljejo v Kitajsko svojo delegacijo, da se na lastne oči prepriča, kaj delajo angleški imperialisti s Kitajsko.

100 Kitajcev je vdrlo v kitajsko poslaništvo v Parizu in prisililo konzula, da je odposlal solidarnostno brzojavko revolucionarnim delavcem in študentom in da da v vse francoske liste izjavo, da se obrača kitajsko revolucionarno gibanje proti tujim imperialistom, ki hočejo zasuzniti narode na daljnem vzhodu.

23. junija je prišlo v inozemskem delu Kantona do streljanj med Kitajci in francoskimi ter angleškimi vojniki.

Revolucionarno gibanje se je razširilo na dela Hainan in Hoihan. V Vuhuju so kitajski delavci napadli japonskega komisarja, ki so ga nato kitajski policaji aretirali.

Veliki nemiri so izbruhnili v Mandžuriji, ki meji na Rusijo.

Delavske organizacije so postavile sledeče zahteve: Svoboda govora in tiska, izboljšanje delovnih pogojev, odprava otroškega dela in uvedba osemurnika.

Položaj v vsej Kitajski se vedno bolj poostruje.

Komunistična stranka — najmočnejša v Parizu.

Komunistična stranka Francije je podvojila število svojih mandatov v pariškem občinskem svetu. Od 220.000 oddanih glasov jih je dobila komunistična stranka 60.000. Socialisti so nazadovali za deset tisoč glasov.

Vojaška revolucija v Grčiji.

Balkan je stalno vrelo nemirov. Puč za pučem, beli teror v Bolgariji, absolutistična reakcija v Jugoslaviji, vojaška revolucija v Grčiji...

Vzrok zadnje enodnevnne revolucije je zunanje-političnega pomena.

Revolucionarji obtožujejo vlado, ki so jo vrgli, da je preveč popuščala pri pogajanjih z Jugoslavijo. Grki obtožujejo beograjsko vlado, da je hotela prevzeti komando nad solunsko železnico in nad samim Solunom.

Oficirji so stvorili novo vlado, ki bo izpremenila zlasti zunanjo politiko v smeri zblizanja z Italijo in odločnejšega nastopa proti Jugoslaviji.

Anglija proglašča vojno proti sovjetski Rusiji.

Z Nemčijo in čez Nemčijo proti Rusiji.

Povodom zunanje-politične debate v angleškem parlamentu je podal konservativni zunanji minister Chamberlain (Oemberlen) izjave, ki označujejo ostro protisovjetsko bojno razpoloženje angleškega imperializma.

V svojem govoru je poudarjal, da so sedanje meje Evrope neizpremenljive, da ideja njihove izpremembe nima nobenega mesta v praktični politiki. Z vso odločnostjo zavrača stremljenja, da bi se izpremenile tako zapadne kot vzhodne meje Nemčije.

Ako Nemčija ne bi spoštovala po mirnih pogodbah določenih mej, da ima Francija pravico, da napove Nemčiji vojno.

Angleška vlada smatra, da se mora uveljaviti garancijski pakt in da mora Nemčija istočasno stopiti v „zvezo narodov“.

Koncem govora je dejal, da bodo zapadne velesile enotno nastopile proti sovjetskim republikam, ako bodo te poostrevale sovražnosti proti njim. (Osvoobodilno gibanje v Kitajski in kolonijah!)

Za njim je nastopil kot glavni govornik opozicije Macdonald.

On govori proti garancijskemu paktu,

Internacionalni pregled.

Socialdemokratsko - imperialistična enotna fronta za maroško vojno.

Po hujskajočem bojnem govoru ministrskega predsednika Painlevéa za francosko vojno proti Rifkabilom in po vroči diskusiji, med katero je prišlo do pravega spopada med komunisti in generali Poincaréjeve stranke, se je prekinila seja parlamenta, da se da strankam „levega“ vladnega bloka priložnost, da zmešetarijo za kulisami enoten „patriotičen“ nastop. Vse stranke levega bloka vstevši socialdemokrate so se združile na sledečem predlogu:

„Parlament izraža svoje zgražanje nad hujskanjem, ki ogroža življenje naših vojakov, kulturno in mirovno voljo Francije. Odobrava delo vlade in daje vladi poverilo, da bo vztrajala pri svojih izvajanjih.“ (To se pravi, da parlament obsoja komunistično propagando proti vojni in da pozivlja vlado, naj nadaljuje vojno.)

Za to resolucijo je glasovalo 494 poslancev, proti 31. Od 104 socialdemokratskih poslancev se je vzdrževalo glasovanje 37. Večina socialdemokratske frakcije je torej glasovala skupaj s skrajnimi Poincaréjevimi reakcionarji — za vojno.

S komunisti je glasovalo pet socialdemokratskih poslancev. To izdajstvo večine socialdemokratskih poslancev bo povzročilo nezogiben razkol v stranki. (Glej članek Maroko in Šangaj!)

Napredek kitajskega revolucionarnega gibanja.

18. junija je 60 vodilnih kitajskih organizacij izročila vojnemu ministru sledeče zahteve:

1. Konec diplomatskih pogajanj z Anglijo;

ker ta vodi nujno Anglijo v novo evropsko vojno. V slučaju, da nastane konflikt med Rusijo in Poljsko in bo hotela v tem slučaju Francija prepeljati svoje čete čez nemško ozemlje, bo Nemčija prisiljena, da se zoperstavi Franciji ali pa Rusiji. Tedaj bi bila Anglija po garancijskem paktu prisiljena, da tudi stopi v vojno.

Macdonald je stavil na Chamberlaina več vprašanj, kaj namerava vlada v slučaju ene vojne proti Rusiji. Chamberlain ni dal povsem jasnega odgovora. Izjavil je sledeče:

Če bi v slučaju rusko-poljskega konflikta zahtevala Francija v svrhu podpore Poljske pravico transporta vojnega materiala skozi Nemčijo in Nemčija ne bi ustregla tej zahtevi, odloča o tem „zveza narodov“ po svojih statutih. (Ti statuti predvidevajo pravico takega transporta).

Po teh izjavah je jasno, kaj hočejo ententini imperialisti z garancijskim paktom in zakaj vabijo Nemčijo v svojo družbo — „zvezo narodov“.

Prekinjenje diplomatskih zvez med Anglijo in Rusijo?

Diplomatični poročevalec angleškega vladnega lista „Daily Telegraph“ piše, da se sovjetska propaganda v Kitajski, Perziji in Afganistanu vedno bolj širi. Zato predlaga on, da Anglija ustavi delovanje sovjetskega poslanstva v Londonu.

Teror v Bolgariji besni dalje.

V Sofiji se vsak dan proglašajo nove smrtne obsodbe nad komunisti in zemljoradniki.

Položaj v Kitajski se postruje.

Kitajska vlada je poslala Angliji in drugim noto, v kateri zahteva izpremembo obstoječih mirovnih pogodb.

Do težkih krvavih bojev je ponovno prišlo v Hong-kongu. 30 Kitajcev je bilo ubitih, 70 ranjenih.

Po prelomu pogajanj med kitajsko vlado in tujimi državami so se vršila v Šangaju ogromna delavska zborovanja, na katerih so vsi govorniki poudarjali, da se morajo delavci in študentje oborožiti in

tako ustvariti ljudsko armado za rešitev Kitajske.

Nekaj kitajskih generalov je odkrito prestopilo na stran imperialistov proti osvobodilnemu gibanju kitajskega ljudstva.

Južnokitajska vlada s sedežem v Kantonu je stavila vsem imperialističnim zastopnikom ultimatum z zahtevo, da takoj zapuste Kanton.

Povsod se vrše velike protiangliške demonstracije.

Sokolnikov o finančnem položaju Rusije.

Na vsesovjetski konferenci finančnih referentov je poročal o položaju finančni ljudski komisar Sokolnikov. Po došlih podatkih je letošnja žetev mnogo boljše kot lanska. Pridelalo se 900 milijonov pudov več kot lani. Tudi v drugih gospodarskih panogah je produkcija za 200% višja kot lani. Z ozirom na dobro žetev se bo povečal izvoz v inozemstvo. S tem se bodo lažje nakupile v inozemstvu potrebne surovine in stroji. Zvišale se bodo delavske plače na predvojno realno bazo.

Dopisi iz del.-km. Slovenije

Križe na Gorenjskem. Tukajšnje demokratsko gerentstvo je razpisalo občinske volitve za 18. avgust, t. j. na torek, na delovni dan. Tako upajo demokrati, da volja delavcev, obrtnikov in revnih kmetov ne bo prišla do izraza, ker se nadejajo, da ti ne bodo prišli na volišče. Toda v protest proti takemu razpisu volitev s strani demokratov moramo delavci in kmetje pokazati svojo zavednost, iti 18. avgusta na volišče in voliti svojo listo: **Delavsko-kmečki republikanski blok!** Na ta način pokažimo svojo nezadovoljnost in odločnost, ki je demokratski teror ne bo zlomil.

Trbovlje. Po prevratu je TPD vedno izplačevala delavce vsako soboto. Od 1. julija dalje pa hoče uvesti plačilne dneve vsakega 1. in 15. v mesecu. Gospodje pravijo, da jim gre le za poenostavljen računov. In demokratsko „Jutro“ seveda ta korak TPD zagovarja. V resnici jim pa gre zato, da pri novem plačilnem sistemu lažje odtegujejo delavcem njihov celotni zaslužek, da izmozgajo še več profita. Kakor se govori, hoče družba zopet uvesti takozvani kredit in s tem povzdigniti svoje nazadujoče konsume. Pri zadnji stavki so se ti rudniški konsumi enostavno zaprli za delavce in zadolženim rudarjem so pa odtegnili kar ves zaslužek in na ta način jih je TPD silila v stavkolomatvo. Tako namerava sedaj družba zopet stisniti rudarje, ki še niso združeni v strokovni organizaciji.

Prejšnji teden je prišlo iz celjskih preiskovalnih zaporov pet sodrugov: Tončka Čečeva i. dr. Tam jih je dr. Rus dva meseca držal in sedaj so jih brez vsake odškodnine pustili domov, dokler se gospodje zopet ne izmislijo, da jih pod kako pretvezo zapro.

Tako trpimo mi rudarji pod demokratskim terorjem in pod terorjem TPD, kjer sede v lepem sporazumu razni židovski in demokratski delničarji.

Jesenice — Javornik. Po strokovnem zedinjenju se zopet oživlja naše gibanje v tem gorenjskem industrijskem revirju. Na nedeljo 14. junija je bil krasno uspeli protestni shod, o katerem je že „Del.-km. list“ poročal. In delavstvo ni hotelo iti na „orlovsko“ parado, ki je bila prav isti dan. Delavci se zavedamo, da nas ne bodo rešile orlovske parade, ampak le naše delavske organizacije. V nedeljo 21. junija je pa bil pri javorniškem mostu velik kovinarski tabor, na katerem je bilo čez 1000 ljudi. Na taboru sta govorila ss. Jeram in Makuc. Delavstvo je živahno odobravalo Makučeva izvajanja. Nato se je razvila zabava, na kateri so se sijajno odrezali naši pevci, tamburaši in godbeniki. Na sokolski prireditvi, ki je bila istočasno, je pa bilo izpod 100 ljudi. Tako vztrajamo gorenjski kovinarji v tej dobi reakcije in terorja. Živela enotna kovinarska organizacija!

Hrastnik. Naši demokrati oziroma orjunci so zopet začutili potrebo, da na kak oživljen način branijo „narodno edin-

stvo“. In tako je žandarmerija napravila nove hišne preiskave in kljub temu, da ni pri njih nič „protidržavnega“ našla, aretirala tri sodrugi: Kolarja, Brnasa in Oprešnika. Vse tri so odvedli v celjske zapore, da jih drži tam kaka dva meseca orjunski državni pravdnik dr. Rus. Kdaj bo konec temu nasilju?

Tržič. Zopet moramo poročati, kake stvari počenjajo tržiški kapitalisti in njihovi priganjači. N. pr. v usnjarski tovarni Mally-Demberger je pred 14 dnevi prisilil delovodja dotične tovarne delavce in delavke, da so morali na soboto delati ves dan do 8. ure zvečer in to brez vsakih odstopkov za nadure, kot jih predpisuje zakon o zaščiti delavcev. Isto se je ponovilo na ponedeljek in torek. Pa vsi delavci niso bili tako zavedni in razredno-solidarni, da bi se uprli tej krivici. Po robu sta se postavila le dva delavca. Ker je videl delovodja Medved, da se drugi ne ganejo, je ta dva delavca denunciral podjetniku, ki jim je dal 14 dnevni odpovedni rok. Iz tega se vidi, kako vedno brezobzirneje postopajo podjetniki z delavci tam, kjer ni dovolj razredne zavesti, kjer ni močne enotne strokovne organizacije, ki bi bila v stanju zlomiti profitarsko samovoljo kapitalistov.

Sedaj pa še nekaj iz tržiške predilnice. Tukajšnji podjetnik je dal iz delavskih žuljev iztisnjene denarja pred dvema leti postaviti nekak dekliški dom, ali kakor ga imenujemo — delavski samostan. Za ta samostan je kapitalist našel tudi usmiljene sestre. Za delavke so napravili kapelo. Mesto dobre kave za zajutrek imajo vsak dan zjutraj mašo in to je duševna hrana. Zato je pa telesna hrana tem slabša — ni podobna človeški. Ko pridejo te delavke izmučene iz tovarne, ne dobije hrane, ki bi bila primerna njihovemu težkemu delu. A „usmiljene sestre“, ki nič ne delajo, imajo prav izborna hrano. Taka so pota „krščansko-socialne pravičnosti“. Dotična dekleta naj vstopijo v strokovno organizacijo in se tam boré za zboljšanje svojih razmer.

Rajhenburg. Popisati moram vsem proletarcem življenje delavcev Trboveljske premogokopne družbe na Reštajnu. Od prvega maja nam proletarcem ni treba več agitirati za strokovno organizacijo, ker že agitira sama državna oblast za njo s tem, da dela stalne preiskave po stanovanjih delavcev. Delavci vsi z eno besedo pravijo, da je to vse zato, ker se kapital boji obračuna, ker preveč delavce terorizira. Pa imajo gospodje izgovor, da iščejo „komuniste“. Ako bi res iskali komuniste, bi ne pobirali sprejemnic in članskih izkaznic strokovne organizacije. Zaprli so sodr. Parfanta in Hlebca, meneč, s tem je revolucionarno gibanje ubito do kraja v Rajhenburgu. O, ne in dvakrat ne! Dva sta zaprta, nastopi drugih deset na tisto mesto. G. Košarja pa opozarjamo kot postajavodja orožnikov, naj ne dela takega terorja nad delavci, da jih za lase vleče, ko jih dobi v postajo, kakor je delal s

sodr. Parfantom. Naj si ta gospod zapomni to, da posojilo se veseli vračilne dobe. In pa potem naš pipi Johanček, ko je že bil v vseh organizacijah, kar jih je. Preden je stopil v orjunsko organizacijo, je bil predsednik klerikalne stranke, pa le tako dolgo, dokler so klerikanci dali na Zaloški cesti v Ljubljani delavce streljat. Zdaj jih pa več ne morejo, je pa stopil v organizacijo morilcev sodruga Fakina, da je tudi lahko s prstom kazal na prvi maj na rdečo barvo, rekoč: pogledjte, gosp. Košar, postajavodja! In predsednik organizacije morilcev s. Fakina grozi, da bo sodnijsko postopal proti onemu, ki bo še rekel, da je on naznanil komuniste v delavski koloniji na Senovem. Si ali nisi, rečemo še vedno, da, ker si se sam pohvalil harambaši Brileju, to dobro veš sam. Tudi tukaj na Senovem je gospa Kodeli, gostilničarka, izrekla na prvi maj, da bi bilo boljše, če bi te žene šle otrokom obleke šivat tisti čas, ko so šle za prvi maj napletat. Mi pa rečemo takole, da gospa Kodeli ne bo zato tistim otrokom nobene obleke kupila pa tudi ne šivala; ali ona in njene hčere orjunkte, pa njen sin orjunc nosijo obleke, ki so jih napravili delavci. To si naj zapomni gospa, da ona in njena družina živi od nas delavcev, pa ne mi delavci od nje.

Naj to zadostuje za enkrat in končam s klucem: Živela enotna strokovna organizacija! **Opazovalec.**

Iz neke tekstilne tovarne v Sovjetski uniji.

Dragi sodrugi v inozemstvu! Ker vem, da vaš meščanski tisk predstavlja življenje ruskega delavca ne le v napačni luči, ampak da potvarja popolnoma dejstva; in da si delavec v inozemstvu ustvarja pravilno sliko o življenju našega delavca, vam hočem to v tem pismu popisati jaz, ki sem sam delavec.

Tovarna, v kateri delam in o kateri bom pisal, se nahaja v središču tekstilne industrije, v guberniji Ivanovo-Voznesensk. V tej tekstilni tovarni je zaposlenih 11.500 delavcev in delavk. Naše pridobitve so sledeče: Po oktobrski revoluciji so prevzeli naši delavci tovarno in so jo pričeli sami uporabljati. Iz srede delavcev so bili izvoljeni najboljši ljudje in ti so prevzeli upravo. Hitro smo razumeli, da smo sami gospodarji orjaškega podjetja.

Kakor hitro je prišel delavec na krmilo, je začel boljšati delovne razmere v produkciji in v vsakodnevnem življenju. Ustanovilo se je posebna okrevališča, kjer se morajo okrečiti slabotni delavci v dveh do štirih tednih, in v tem času prejemajo plačo nadalje. Na pljučih obolele delavce se pošlje za daljši čas v sanatorije in zdravilišča. Tudi ti prejemajo plačo v času svoje bolezni.

Tudi naša delavka, mati in žena ni zapuščena, temveč uživa morda še večje pravice in sicer: za časa nosečnosti dobi

dva meseca dopusta pred porodom in dva meseca po porodu, prejema plačo in ji je po teh mesecih zagotovljen sprejem nazaj v službo. V devetih mesecih, ko doji otroka, ne dela osem, temveč le šest ur. Za otroka prejme posebno mesečno podporo. Svojega otroka odda lahko med delovnim časom v dečji dom.

Naše delavke so z moškimi popolnoma enakopravne in se jih pritegne povsod k socialnemu delu. Sedaj ni v obratu nobene organizacije, v kateri ne bi bile zastopane tudi žene. One so v obratnem svetu, v klubu, v zadrugi itd.

Za doraščajočo mladino je organizirana obratna šola; tam more dobiti mladina temeljito in visoko kvalifikacijo in gre lahko pozneje na visoko šolo. Tudi njihovo delo je zavarovano. V obratu je delavski klub, kjer se izobražujejo delavci; na razpolago je bogata knjižnica, čitalnica, razni krožki in sekcije in vse to je delo delavcev samih. Prejšnji lastnik tovarne bi vsega tega nikdar ne dal delavcem in tudi vaši podjetniki tega ne bodo storili.

Za odrastle može in žene se je sedaj otvorila šola višje vrste. Ona je močno obiskovana — do 300 ljudi dnevno. V naših delavcih se prebujala želja po znanju...

Dragi sodrugi v inozemstvu! Če bo izšlo to pismo v vaših časopisih, vam bom še večkrat pisal in orisal tudi življenje našega kmeta.

Sotrudnik stenskega lista „Rodnikovski Rabočij“ — Malujšev.

2.000 ljudi je izginilo...

„12. junija je bilo aretiranih 3194 ljudi. Proti 1182 se je vršila preiskava, a za druge... drugi so privatne osebe, ki so same vršile sodbo pravice, zato ker se je samim zgodila kaka nesreča.“

Tako je odgovoril vojni bolgarski minister Vekov na vprašanje nekega poslanca v parlamentu.

S tem priznava sama bolgarska vlada, da je bilo brez vsake sodne preiskave pobitih 2000 ljudi... A koliko so pomorili Cankovovi banditi drugih, za katere vlada prav nič „ne ve“.

In „socialistična“ internacionala še vedno ni našla pravih krivcev krvavega terorja v Bolgariji...

Zbiraj naročnike!

Zakaj ne izpustite preiskovancev radi „Rdeče Pomoči“?

Že od februarja sem sede v preiskovalnih zaporih sodrugi osumljeni, da so zbirali rdečo podporo za zaprte proletarce in njih družine.

Ljubljanski preiskovalni sodnik je že davno končal preiskavo in nima ničesar več preiskovati.

Ali akti potujejo iz Ljubljane v Beograd, iz Beograda v Ljubljano. In v Beogradu pravijo: treba še preiskovati.

Ali more še kdo dvomiti, da je neodvisnost sodišča popolna?

Opozorilo naročnikom

Naročnikom, ki so že plačali naročnino za julij, se bo vštela naročnina dalje za avgust mesec tako, da ne bo nihče prikrajšan.

Uprava lista.

Tiskovni sklad.

Semljak Marija v Zagorju 10 Din, Schaffer Danijel iz Gradaca pri Črnomlju 5 Din, iz Ljubljane: Neimenovani 5, Neimenovani 5, Čepelnik Franc 13, Zupan Peter 5, Neimenovani 20; skupaj 68 Din. Vštevaši zadnjo vsoto skupaj 2450/50 Din.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Pezdur, sedlar. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje.

Zbirajte za tiskovni sklad lista!